BIODIVERSITEIT
STRESSTEST

Landgebonden

GROENBLAUWE DOORADERING

Het gaat hierbij over verbindende groene en water elementen in het landschap. Dieren en planten kunnen deze gebruiken, om zich bijvoorbeeld mee te verplaatsen. Dit bestaat uit lage begroeiing (ruigten, bermen, akkerranden), opgaande begroeiing (heggen, houtwallen, bomenrijen, bosjes) of uit waterelementen (greppels, sloten, poelen). Spaar de oevers zoveel mogelijk in de periode tussen 15 maart en 15 juli, probeer daarnaast gefaseerd water- en oeverplanten weg te maaien ter bevordering van de biodiversiteit. Kijk ook bij Lespakket: https://library.wur.nl/WebQuery/edepot/545919

BELEIDSVELDEN

Duurzaamheid | Klimaat | Water | Biodiversiteit | Landbouw en Natuur | Nationale bijenstrategie | Vergroening Europees Landbouwbeleid

ALGEMENE SOORTEN

Dit hangt sterk af van de aanwezige bodem en waterhuishouding.

LEEFGEBIED

https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/index-natuur-en-landschap/natuurtypen/

AANDACHTSPUNTEN

Deze elementen verbinden idealiter verschillende gebieden met elkaar. Op deze manier kunnen dieren van meerdere gebieden gebruik maken en is er dus ook meer plaats.

De natuur maakt het helemaal niet uit, maar het is cultuurhistorisch leuk om elementen te kiezen die van oudsher thuishoren op de desbetreffende locatie.

Met een waardering van 1 ster (laag) tot 5 sterren (hoog) kunt u zien welke van de onderstaande aandachtspunten het meeste bijdragen [1].

Aandachtspunten voor het aanleggen van groenblauwe dooradering	Bijdrage
De locatie ligt binnen 1km van een groenblauwe ruimte.	★☆☆☆☆
De locatie ligt binnen 30m van een groenblauwe ruimte.	★★★☆☆
Veel plantensoorten per vierkante meter. Streefwaarde min. 10-15.	★★★★☆
De planten passen bij de omgeving	★★★☆☆
Er wordt gefaseerd beheer. Het beheer past bij de gekozen soorten.	★★★☆☆
Er is permanent oppervlaktewater in of in de buurt aanwezig.	★★★☆☆
Er zijn groene en blauwe verbindingszones	★★★★☆
Er ontstaat een mozaïek aan landschapselementen	★★★★☆

KANSEN VOOR BIODIVERSITEIT

Bij het aanleggen van een groenblauwe dooradering kunnen er één of meerdere natuurtypen gerealiseerd worden. Elementen die zeer geschikt zijn Groenvoorziening gras en Ruigteveld[3]. Deze elementen dienen voornamelijk als voedselvoorziening, schuilplaatsen of navigatie-elementen. Bij het juist inrichten en beheren van deze elementen kunt u als eindstreven het veelvoudig voorkomen of zelfs vestigen van de bijbehorende gidssoorten verwachten, zie tabel 1.

Tabel 1: Natuurtypen met hun geassocieerde gidssoorten die gerealiseerd kunnen worden bij het aanleggen van groenblauwe dooradering.

Natuurtypen	Gidssoorten	Schaal (ha)	Tijd van uitvoer	Tijdsperiode tot effect op biodiversiteit	Onderhoud	Kosten/ha/jaar
Groenvoorziening gras [3]	Gewone dwergvleermuis, icarusblauwtje, patrijs, rund, paard,	≥ 0,1 – 1 ≤	Matig	Matig	Weinig beheer	Tot € 211,42
N12.06: Ruigteveld [3]	Gewone dwergvleermuis, patrijs, rund, paard.	≥ 0,1 – 1 ≤	Zeer kort	Kort	Matig beheer	Tot € 117,36
L01.15: Natuurvriendelijke oever [3]	Kamsalamander, icarusblauwtje	≥ 0.1	Kort	Lang	Weinig beheer	Tot € 211,07
N05.04 Dynamisch Moeras [3]	Kamsalamander, icarusblauwtje	≥ 0,5	Kort	Lang	Matig beheer	€473.58
N05.02 Gemaaid Rietland [4]	Kamsalamander, gewone dwergvleermuis	≥ 0,2	Zeer kort	Zeer kort tot Kort	Matig beheer	€667,31 €925,44 zonder geschatte opbrengsten
L01.13 Bomenrij en solitaire boom[3]	Gewone dwergvleermuis, das	≥ 0,1 – 1 ≤	Zeer kort	Lang	Weinig beheer	Tot € 969,10

MEERWAARDE

Meerwaarde van groenblauwe dooradering

Financieel

- Verhoging van omliggende grond- en huizenprijzen
- Gezondheidskosten besparen.

Sociaal

- Verbetering woon- en leefomgeving
  - Bijdragen aan mentale gezondheid

Fysiek

- Verhoging waterbergend vermogen
- Verbetering luchtkwaliteit
- Biedt verkoeling
- Biedt kansen voor biodiversiteit

VOORBEELD

Groenblauwe dooradering voor vee en paard

Hagen, houtwallen, bosjes en bermen zijn waardevolle groene verbindingen, waarlangs dieren kunnen migreren, zich schuilhouden, voedsel zoeken en leven. Hier zorgt het er ook voor dat er niet een te groot aaneengesloten grasland is.

Een sloot die een beetje kronkelend is, met ook nog eens inhammen erin biedt meer mogelijkheden voor water- en moerasplanten. Bij het schonen kunnen er namelijk meer stukken ongemoeid gelaten worden. Hierdoor krijgt de sloot een natuurlijker karakter en is dus ook beter voor de biodiversiteit.

STAPPENPLAN

1: Bepaal waar en welke groenblauwe dooraderingen mogelijk zijn. Let op dat ze als mogelijk gebieden met elkaar verbinden.

2: Bepaal hoe ze de eerste jaren en in de toekomst beheerd gaan worden.

3: Bepaal hoe deze elementen aangelegd gaan worden en leg ze aan.

4. Bij voorkeur wordt dit gehele proces begeleidt door een natuur expert.

Habitat	Beheermaatregelen
8012: Groenvoorziening gras	Gefaseerd maaien. Maai niet heel het grasland tegelijk maar laat delen overstaan voor de aanwezig fauna.
	Delen van grasland niet maaien. Dit biedt structuur aan het grasland en ruigere gedeeltes trekken meer fauna aan.
	Voorkom overwoekering door struiken en bomen.
N12.06: Ruigteveld	Gedeeltes van de ruigtes kunnen eens per drie jaar gemaaid worden. Een ruigte wordt niet meer dan één keer per jaar gemaaid. Werk verder zoals bij groenvoorziening gras.
L01.15: Natuurvriendelijke oever	Periodiek gemaaid in een cyclus van minimaal eenmaal per 2 en maximaal eenmaal per jaar.
	Er mogen geen gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen in het element gebruikt worden.
	Strooisel of bagger mag niet verwerkt worden in het element.
N05.04 Dynamisch moeras	Bebossing aan de randen van het moeras tegengaan door zaailingen van els, berk en wilg te verwijderen voordat deze zich grootschalig kunnen vestigen.
	Natuurlijk waterpeil aanhouden of enigszins nabootsen als dit mogelijk is. De verschillende vegetaties in een moeras zijn afhankelijk van een variërend waterpeil.
	Behoud open plekken in het moeras voor verhoging van de kwaliteit van het leefgebied voor watervogels en amfibieën. Het beste kan dit gedaan worden aan het einde van de helofytenfilter, zodat het water al schoner is.
	Als dit niet natuurlijk gebeurt dan wordt de plasdras min. 2 maanden voor 60% onder water gezet.
N05.02 Gemaaid rietland	Gefaseerd maaien. Maai niet heel het rietperceel tegelijk maar laat delen overstaan voor aanwezig fauna. Gebruik geen zware maaimachines.
	Overweeg vaste plekken riet niet te maaien. Enkele watervogels zijn afhankelijk van overjarig rietvegetatie. Deze vaste plekken kunnen het beste in de altijd natte gedeeltes zijn, dit verkleint de kans op verruiging.
L01.13 Bomenrij en solitaire boom	Weinig beheer uitvoeren in de eerste vijf jaar na aanplanten om een dichte begroeiing te creëren.
	Laat de bomen de hoogte in groeien. Snoei deze in het najaar bij tot de gewenste hoogte en breedte om overlast te voorkomen. In parken is het waardevol om bomen ook lagere takken te laten houden. Dit zorgt voor meer leefruimte en voorkoming van hittestress.
	Houd het een lijnvormig element, anders vervalt de functie als navigatie element voor onder andere de gewone dwergvleermuis.

3191: Struiken	Laat bij het maaien eventueel lage ruigtes (plantenbegroeiing) rondom de struik staan. Door de ruigtes zijn de struiken een betere schuilplaats voor fauna en in de ruigtes kan ook eten gezocht worden.
	Beperk de hoogtegroei van de struiken zodat zij aan de onderkant compact groeien en extra beschutting geven. Er kan gedacht worden om gefaseerd in drie tot vijf jaar steeds een gedeelte tot de grond af te zetten. Dit zorgt ook voor een mooie leeftijdsopbouw, die voor sommige soorten van belang is.
L01.06 Struweelhaag	Voer weinig beheer uit in de eerste vijf jaar na aanplant. Dit levert sneller een dichte begroeiing.
	Laat de bomen de hoogte in groeien. De struiken en bomen aan de kanten mogen wel gesnoeid worden.
	Houd het een lijnvormig element, anders vervalt de functie als navigatie-element voor onder andere de gewone dwergvleermuis.

BRONNEN

[1]: https://gemeente-en-stadsmonitor.vlaanderen.be/groen-in-de-buurt

[2]: https://www.atlasleefomgeving.nl/meer-weten/natuur/groene-leefomgeving

[3]: https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/index-natuur-en-landschap/

https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/index-natuur-en-landschap/agrarische-natuurtypen/a01-agrarische-faunagebieden/a01-01-weidevogelgebieden/

[4]: https://www.pavo.nl/advies/giftige-planten-voor-paarden/

[5]: https://www.paardenarts.nl/kennisbank/gevaarlijke-bomen-en-struiken/

[6]: https://verenigingeigenpaard.nl/kennisbank/verzorging-en-gezondheid/paard-en-gezondheid/giftige-planten/

[7]: https://toverleven.cultu.be/hoeveel-dieren-m2-grasland

[8]: https://www.parool.nl/nieuws/grazers~b20019bc/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F

[9]: https://www.levendehave.nl/dierenwikis/runderen/giftige-planten-voor-runderen

[10]: https://www.levendehave.nl/dierenwikis/algemeen/giftige-planten-en-struiken